

HOTĂRÂRE

cu privire la Raportul Comisiei de evaluare externă a
judecătorului Angela Bostan de la Curtea de Apel Centru

4 noiembrie 2025
nr. 565/42

mun. Chișinău

Examinând Raportul Comisiei de evaluare externă a judecătorului Angela Bostan de la Curtea de Apel Centru, luând act de informația membrului CSM Aliona Miron, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

CONSTATĂ :

I. Procedura de evaluare și reevaluare în cadrul Comisiei de evaluare *Procedura de evaluare*

1.1. La 17 august 2023, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 252 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, în vigoare de la 22 august 2023 (*în continuare - Legea nr. 252/2023*).

La 15 iunie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a numit în funcție membrii Comisia de evaluare a judecătorilor (*în continuare - Comisia de evaluare*).

Subiecți ai evaluării sunt judecătorii care, din 1 ianuarie 2017 și până la data intrării în vigoare a prezentei legi, au exercitat funcția de președinte și/sau vicepreședinte a judecătoriilor, inclusiv cei care au asigurat interimatul acestor funcții pentru un termen mai mare de un an și *judecătorii curților de apel aflați în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi*, cât și candidații la aceste funcții care vor câștiga concursurile pentru ocuparea funcțiilor respective până la 31 decembrie 2025.

În conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia de evaluare verifică integritatea etică și financiară a subiectului, iar conform alin. (2) un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit alin. (3), Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, i.e. „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.

Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.

1.2. La 5 aprilie 2024, pe baza art. 12 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii, lista judecătorilor de la Curtea de Apel Chișinău în care era menționat și numele Angela Bostan (*în continuare subiectul*).

1.3. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și i-a solicitat să completeze și să returneze, în termen de 20 de zile de la data notificării, un chestionar de etică și declarațiile prevăzute de Legea nr. 252/2023. La 30 aprilie 2024, subiectul a returnat declarațiile și chestionarul completate.

1.4. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului A. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.

Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, 10 și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii cinci sau, respectiv, 10 ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.

În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Sursele care au prezentat informații despre subiect au inclus Autoritatea Națională de Integritate (în continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Energbank S.A., Eximbank S.A., Moldincombank S.A., MAIB S.A., Victoriabank S.A., Banca de Finanțe și Comerț (FincomBank) S.A., OTP Bank S.A., Banca Socială S.A., Banca de Economii S.A., Unibank S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „SCPSB”) și Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”). De asemenea, Comisia a solicitat și, după caz, a obținut informații de la alte instituții publice și entități private, surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Au fost primite mai multe petiții de la membri ai societății civile, persoane fizice și alte entități. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare. Toate informațiile primite au fost verificate din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.

La 25 septembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 6 octombrie 2024. La 4 octombrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns. Comisia a prelungit termenul, iar subiectul a răspuns și a prezentat documente în termenul prelungit.

La 8 noiembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 17 noiembrie 2024. La 15 noiembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns.

Comisia a prelungit termenul, iar subiectul a răspuns și a prezentat documente în termenul prelungit.

La 18 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 30 decembrie 2024. La 30 decembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns. Comisia a prelungit termenul, iar subiectul a răspuns și a prezentat documente în termenul prelungit.

La 30 ianuarie 2025, Comisia a notificat candidatul că, pe baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și financiare și l-a invitat să participe la o audiere publică. De asemenea, subiectul a fost informat că raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.

Deși subiectul a avut dreptul să solicite accesul la toate materialele din dosarul de evaluare cu cel puțin șapte zile înainte de audiere. Totuși, subiectul a decis să nu își exercite acest drept.

La 6 februarie 2025, Completul „A” al Comisiei a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din declarația pentru ultimii cinci ani și din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior. În timpul audierii, subiectul a solicitat ca anumite aspecte referitoare la chestiuni medicale să fie examinate în ședință închisă. Completul a acceptat solicitarea.

În cadrul deliberării de după audiere, Completul „A” nu a putut ajunge la unanimitate, dosarul de evaluare fiind transmis spre examinare Comisei. Subiectul a fost notificat cu privire la acest fapt și chemat să participe la o nouă audiere publică în fața întregii Comisii la data de 17 februarie 2025. De asemenea, Comisia a informat subiectul că va începe audierea cu audierea fratelui acesteia, în vederea clarificării unor aspecte asupra cărora completul nu a reușit să ajungă la unanimitate.

La 9 februarie 2025, subiectul a prezentat explicații și documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare.

La 17 februarie 2025, Comisia a audiat, într-o ședință închisă, fratele subiectului, iar ulterior a desfășurat o nouă audiere a subiectului.

1.5. La 7 aprilie 2025 Comisia de evaluare a remis în adresa Consiliului Superior al Magistraturii Raportul din 2 aprilie 2025 de evaluare externă a judecătorului Angela Bostan de la Curtea de Apel Centru.

1.6. Conform Raportului de evaluare, Comisia a conchis că subiectul corespunde criteriilor stabilite de Legea nr. 252/2023.

1.7. Prin Hotărârea nr. 237/21 din 22 mai 2025, Consiliul Superior al Magistraturii, a respins raportul și a solicitat Comisiei să reia procedura de evaluare (în continuare „hotărârea CSM”). CSM nu a identificat circumstanțe de fapt specifice sau erori procedurale care ar fi putut conduce la nepromovarea evaluării.

1.8. CSM a considerat justificată concluzia Comisiei privind aspectele referitoare la o posibilă încălcare a regimului juridic al incompatibilităților, la potențiala abatere de la regulile de etică în legătură cu o decizie emisă de subiect și la implicarea în cauze care au condus la încălcări ale Convenției Europene a

Drepturilor Omului. Cu toate acestea, CSM nu a fost de acord cu concluzia referitoare la posibila diferență între avere, cheltuieli și venituri (avere inexplicabilă) pentru 2015, 2016, 2018, 2020 și 2021.

În opinia CSM, circumstanțele de fapt descrise în hotărârea sa la §§ 3.8.1, 3.8.3, 3.8.4 și 3.8.5 urmau a fi supuse unei analize suplimentare.

Procedura de reevaluare

1.9. La 28 mai 2025, Comisia de evaluare a recepționat hotărârea CSM nr. 237/21 din 22 mai 2025. CSM nu a expediat nicio informație sau document suplimentar.

1.10. La 24 iunie 2025, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 6 iulie 2025 (în continuare „prima rundă de întrebări”). Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.

În timpul reevaluării, Comisia a menționat că au fost primite două petiții din partea unor persoane fizice. Aceste petiții nu se refereau la aspectele menționate în hotărârea CSM, ci reflectau mai degrabă nemulțumirea față de actele judecătorești emise de subiect, fără a evidenția vreo încălcare a integrității etice. Petiționarii nu au argumentat ce circumstanțe obiective i-au împiedicat să depună petițiile în cadrul evaluării inițiale, așa cum prevede articolul 20 alin. (2) din Legea nr. 252/2023. Prin urmare, petițiile nu au fost analizate, ci doar incluse în dosarul de reevaluare.

La 5 septembrie 2025, Comisia a notificat subiectul că intenționează să discute aspecte menționate în hotărârea CSM în cadrul unei audieri publice la 15 septembrie 2025.

În conformitate cu articolul 41 punctul (4) din Regulament, subiectul a avut dreptul să solicite accesul la toate materialele din dosarul său de reevaluare și de evaluare inițială. Cu toate acestea, subiectul a decis să nu își exercite acest drept.

La 15 septembrie 2025, Comisia a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior la solicitările de informații ale Comisiei.

După audiere, la 16 septembrie 2025 și 18 septembrie 2025, subiectul a prezentat documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de reevaluare și a ținut cont de ele în analiza sa.

1.11. La 9 octombrie 2025 Comisia de evaluare a remis în adresa Consiliului Superior al Magistraturii Raportul din 7 octombrie 2025 de reevaluare externă a judecătorului Angela Bostan de la Curtea de Apel Centru.

1.12. În urma reevaluării, Comisia a conchis că subiectul corespunde criteriilor de integritate etică și financiară prevăzute de Legea nr. 252/2023, deoarece nu au fost identificate dubii serioase determinate de fapte cu privire la respectarea de către subiect a acestor criterii.

II. Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rezultatelor reevaluării

2.1. Potrivit art. 18 alin. (3) din Legea 252/2023, în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor menționate la art. 17 alin. (6), prin hotărâre motivată, Consiliul Superior al Magistraturii:

a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;

b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;

c) după recepționarea raportului cu privire la evaluare, întocmit ca urmare a reluării evaluării prevăzute la lit. b), acceptă raportul conform lit. a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

2.2. Conform art. 18 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Consiliul Superior al Magistraturii examinează în ședință rezultatele evaluării subiectului în baza dosarului recepționat de la Comisia de evaluare. Subiectul evaluării poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior. Reprezentantul comisiei de evaluare și subiectul evaluării, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

Totodată, alin. (2) al aceluiași articol prevede că în procesul examinării rezultatelor evaluării, Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliul Superior al Procurorilor ține cont de dovezile care confirmă săvârșirea de către subiectul evaluării a faptelor prevăzute la art.11 alin. (2) și (3).

2.3. La 9 octombrie 2025, Consiliul Superior al Magistraturii a recepționat de la Comisia de evaluare Raportul cu privire la reevaluarea subiectului Angela Bostan întocmit în limbile engleză și română, precum și dosarul de reevaluare (în volum de 9149 pagini).

CSM a stabilit pentru data de 4 noiembrie 2025 ședința publică în cadrul căreia s-au pus în discuție rezultatele reevaluării de către Comisia de evaluare a judecătorului Angela Bostan.

2.4. În ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 4 noiembrie 2025 reprezentantul Comisiei de evaluare nu s-a prezentat, fiind citat legal despre data, ora și locul desfășurării ședinței. În conformitate cu prevederile art.18 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Plenul CSM cu unanimitate de voturi a hotărât posibilă examinarea raportului de reevaluare a subiectului în lipsa reprezentatului Comisiei de evaluare.

2.5. Membrul CSM Ion Guzun, având în vedere că anterior a înaintat o declarație de abținere de la examinarea acestui subiect, care a fost admisă, nu a participat la examinarea Raportului de reevaluare.

2.6. Subiectul evaluării Angela Bostan, în ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 4 noiembrie 2025 a susținut constatările Comisiei de evaluare și a solicitat aprobarea raportului, cu promovarea evaluării.

Judecătorul a menționat că nu a avut o gospodărie comună cu mama sa și anumite aspecte legate de activitatea acesteia nu îi erau cunoscute inițial. Fratele său a prezentat ulterior extrase bancare pe 10 ani, care atestau economiile și transferurile bancare, și respectiv banii utilizați pentru susținerea familiei și întreținerea mamei.

Referitor la achiziția automobilului Honda, judecătorul Angela Bostan a declarat că a contractat un credit bancar, a utilizat resurse proprii și împrumuturi pentru a acoperi diferențele. Chiar dacă unele declarații nu au fost acceptate integral de comisie, eventualul deficit nu depășește plafonul legal.

În privința automobilului Lexus, ea a menționat că în cadrul procesului de reevaluare a identificat persoanele care au cumpărat de la ea automobilul Honda. Acestea au confirmat notarial că suma achitată a fost transmisă prin intermediul aceleiași persoane de la care s-a procurat ulterior Lexus-ul, eliminând astfel suspiciunea privind proveniența fondurilor.

Despre pretinsul conflict de interese, a menționat că și-a declarat abținere în cauzele ce implicau persoana respectivă, însă ele au fost respinse. Consideră că practica de examinare a declarațiilor de abținere ar trebui revizuită.

Cu privire la suma identificată drept avere nejustificată de 229.673 lei, judecătorul a invocat că aceasta nu depășește plafonul legal și, chiar dacă pot exista dubii, faptele reale pot fi demonstrate ulterior. Acceptă concluziile comisiei, întrucât nu au caracter de sancționare sau administrativ.

La întrebarea privind prezentarea tardivă a extraselor bancare ale fratelui (februarie 2025), a explicat că acesta lucrează ca șofer de curse internaționale, fiind rar în țară, iar obținerea documentelor din Italia a necesitat deplasare și timp.

În final, a precizat că în perioada pre - vetting, lipsa unor consecințe juridice directe nu au determinat o diligență similară celei din procedura de vetting.

III. Aprecierea rezultatelor reevaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii

3.1. Analizând dosarul de reevaluare recepționat de la Comisia de evaluare, audiind subiectul, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele.

3.2. Subiectul este judecător la Curtea de Apel Centru din 2015. Până la 27 decembrie 2024, această instanță de judecată avea denumirea Curtea de Apel Chișinău.

Anterior numirii la Curtea de Apel Centru, subiectul a fost judecător la Judecătoria Hâncești și la Judecătoria Cahul. De asemenea, subiectul este formator la Institutul Național al Justiției.

3.3. Examinând rezultatele reevaluării subiectului, în baza dosarului de evaluare, Consiliul Superior al Magistraturii ajunge la concluzia de a accepta Raportul Comisiei de reevaluare privind propunerea de promovare a evaluării externe, din considerentele ce urmează.

3.4. Comisia a analizat și a solicitat clarificări suplimentare cu privire la aspectele din raportul de evaluare inițială și la cele cu privire la care se constată un dezacord în hotărârea CSM:

- a. achiziționarea vehiculului Honda CRV a/f 2009;
- b. achiziționarea vehiculului Lexus NX200T a/f 2014;
- c. posibile contradicții cu Decizia Curții Supreme de Justiție din 15 iulie 2024 (*Bostan c. Comisiei de Pre-Vetting*);
- d. un potențial conflict de interese cu M.U.

3.5. Achiziționarea vehiculului Honda CRV a/f 2009

3.5.1. Constatările Comisiei din raportul de evaluare inițială

Potrivit calculelor Comisiei, subiectul ar fi avut la dispoziție 156.490 MDL la 3 februarie 2015, când a fost achiziționat vehiculul Honda CR-V a/f 2009. Cu

toate acestea, cheltuielile totale pentru achiziție s-au ridicat la 177.772 MDL (175.000 MDL prețul de achiziție și 2.772 MDL în plăți auxiliare).

În conformitate cu punctul 3.1 din Anexa nr. 1 la Regulamentul Comisiei de evaluare, anul fiscal este perioada implicită pentru calcularea averii inexplicabile. Cu toate acestea, perioada poate fi mai mică în cazul unor eventuale nereguli în cursul anului calendaristic. În consecință, lipsa fondurilor pentru cheltuielile efectuate până la 3 februarie 2015 poate constitui, de asemenea, o diferență între avere, cheltuieli și venituri în sensul articolului 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

Comisia a indicat că a luat în considerare argumentul subiectului privind posibilitatea contractării unor împrumuturi de mică valoare de la colegi sau persoane apropiate pentru a acoperi diferența sus-menționată.

Comisia a observat că, chiar dacă potențialul deficit identificat de 21.282 MDL, aferent achiziției vehiculului în februarie 2015, ar fi considerat avere inexplicabilă, soldul negativ total al subiectului nu ar depăși pragul de 234.000 MDL.

3.5.2. Constatările CSM (hotărârea CSM, § 3.8.2.)

CSM a observat că, în absența unor creditori identificați, explicația subiectului era insuficientă pentru a elimina dubiile cu privire la sursa fondurilor. CSM a subliniat că orice astfel de afirmație privind existența acestor împrumuturi ar trebui să fie susținută de dovezi (cum ar fi contracte, chitanțe, extrase bancare).

3.5.3. Explicațiile subiectului în cadrul reevaluării

Comisia i-a cerut subiectului să identifice persoanele de la care a împrumutat bani în trecut, ocaziile în care a împrumutat, sumele împrumutate și frecvența împrumuturilor. De asemenea, aceasta a fost întrebată de ce a dezvăluit aceste împrumuturi pe termen scurt doar în timpul celei de-a treia runde de întrebări din cadrul evaluării inițiale, în pofida faptului că în prima rundă i s-au solicitat informații privind împrumuturile.

În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat că obișnuia să împrumute bani de la persoane apropiate despre care știa că au capacitatea financiară de a-i oferi aceste împrumuturi. Ea a subliniat că se împrumuta doar atunci când avea nevoie urgentă de o anumită sumă de bani. Subiectul a enumerat două persoane, M.V. și E.G., care au semnat declarații. Subiectul a furnizat datele de contact ale acestora. Ea a declarat că ar fi rambursat împrumuturile, în special în timpul verii, când zilele sale de concediu erau calculate și plătite. Subiectul a menționat, de asemenea, că a recurs la plata cu anticipație a „suportului material pentru întreținerea copilului” din partea tatălui copilului său, o posibilitate pe care Comisia a respins-o din cauza lipsei de fonduri disponibile.

Subiectul a menționat, de asemenea, că a luat în mod regulat împrumuturi cuprinse între 3.000 MDL și 25.000 MDL începând din 2008 - 2010. Aceste împrumuturi erau legate de reparații la locuința sa din Hîncești și de achiziționarea de aparate de uz casnic, cum ar fi cazan de gaz, mașină de spălat haine, mașină de spălat vase, televizor. Subiectul a menționat, de asemenea, că și-a rezervat vacanțe cu aceste fonduri. Ea rambursa aceste împrumuturi cu propriul venit, în perioade de două până la șase luni, în cadrul aceluiași an. Din

acest motiv, ea nu le-a raportat Comisiei Naționale de Integritate (în continuare „CNI”). Subiectul nu își amintește sumele și datele exacte, deoarece nu întocmea recipise. Relațiile cu persoanele de la care contracta împrumuturi erau bazate pe încredere reciprocă. Subiectul nu a făcut referire la aceste împrumuturi în timpul primei runde de întrebări din cadrul evaluării inițiale pentru a evita prezentarea de date eronate.

În ceea ce privește achiziționarea Honda CR-V a/f 2009, subiectul a declarat că au trecut mai mult de zece ani, astfel încât nu este în măsură să furnizeze informații concrete și exacte ca răspuns la întrebări.

Potrivit subiectului, toate aranjamentele pentru achiziționarea vehiculului au avut loc în mod neașteptat și urgent în ianuarie și februarie 2015, când a aflat că a fost transferată temporar la Curtea de Apel Comrat. Ea trebuia să găsească o modalitate de a se deplasa la Comrat, un oraș situat la aproximativ 70 km de Hîncești, deoarece nu exista un serviciu de transport regulat pe ruta Hîncești-Comrat.

În afară de împrumutul bancar de 100.000 MDL și de numerarul disponibil, subiectul a declarat că: *„restul sumei (aproximativ 15.000-20.000 MDL) posibil a fost completată în două variante, cel mai probabil de la I.I. [tatăl copilului subiectului] - ca plată în anticipație a surselor pentru contribuția la întreținerea feciorului, sau de la M.V. în ianuarie-februarie 2015. Mai precis nu pot indica.”*

Pentru a susține declarațiile de mai sus privind împrumuturile ocazionale, subiectul a prezentat declarații scrise semnate de E.G. (datată 4 februarie 2025) și M.V. (datată 5 iulie 2025). Aceste persoane au confirmat că erau cunoștințe apropiate ale subiectului. Cu toate acestea, niciuna dintre ele nu a precizat scopul împrumuturilor. M.V. a declarat că o cunoaște pe subiect de peste 30 de ani și că este nașul de cununie al fratelui subiectului. Subiectul a furnizat un document de la Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”) datat septembrie 2020 privind venitul oficial al lui E.G. din 2010 până în 2019.

În cadrul audierii în fața Comisiei, subiectul și-a reiterat răspunsurile din timpul primei runde de întrebări.

3.5.4. Aprecieria Comisiei

Comisia a considerat că declarațiile subiectului cu privire la scopul achiziționării vehiculului sunt coroborate de circumstanțe obiective. Subiectul a fost judecător la Judecătoria Hîncești înainte de a fi promovat la Curtea de Apel Chișinău în februarie 2015. Pentru a asigura buna funcționare a Curții de Apel Comrat și având în vedere că subiectului nu îi fusese încă repartizat niciun dosar la Curtea de Apel Chișinău, la 10 februarie 2015, CSM a transferat temporar subiectul la Curtea de Apel Comrat pentru o perioadă de șase luni.

Comisia a constatat că subiectul a identificat posibili creditorii și a furnizat dovezi suplimentare - declarații scrise din partea a doi creditori. Aceste dovezi nu au fost prezentate în cadrul evaluării inițiale.

De fapt, atunci când a fost întrebată în prima rundă de întrebări din evaluarea inițială, subiectul a declarat că nici ea, nici copilul său nu au luat împrumuturi de la persoane fizice. Subiectul a dezvăluit împrumuturile pe termen scurt doar în a treia rundă de întrebări din timpul evaluării inițiale, atunci când a fost confruntată cu un dezechilibru financiar.

Comisia a analizat în continuare probabilitatea ca împrumuturile pe termen scurt să fi fost utilizate pentru achiziționarea vehiculului Honda sub două aspecte: 1) dacă exista obligația legală de a declara la CNI împrumuturile rambursate în cursul aceluiași an și 2) faptul că subiectul nu a dezvăluit aceste informații Comisiei în prima rundă de întrebări din timpul evaluării inițiale.

Comisia a recunoscut că trecerea timpului (mai mult de zece ani) face mai dificilă pentru subiect identificarea înregistrărilor tranzacțiilor. Aceasta ar putea explica răspunsul imprecis al subiectului, care se bazează doar pe ceea ce își amintește. Cu toate acestea, nu este clar de ce subiectul a negat că a luat împrumuturi în evaluarea inițială, iar când a fost confruntată cu avere inexplicabilă, și-a schimbat declarația.

În ceea ce privește explicațiile subiectului cu privire la nedeclararea la CNI a împrumuturilor pe termen scurt în cuantumurile și condițiile specificate mai sus, Comisia a constatat că interpretarea legii de către subiect, și anume că datoriile rambursate în cursul aceluiași an nu trebuiau declarate, poate fi rezonabilă având în vedere legislația aplicabilă la momentul respectiv.

Subiectul a avut două ocazii de a dezvălui împrumuturile pe termen scurt: mai întâi în declarația sa anuală pentru 2014 și din nou în declarația sa anuală pentru 2015 către CNI. Potrivit declarațiilor sale pentru anii 2012–2015, perioada de declarare indicată de subiect acoperea perioada anului calendaristic.

În primul rând, Legea nr. 1264/2002 - aplicabilă la 23 februarie 2015 (la 20 de zile de la achiziționarea vehiculului), când subiectul a depus declarația anuală pentru 2014 la CNI - nu prevedea că împrumuturile trebuie declarate dacă acestea există la momentul depunerii declarației. Articolul 4 alin. (1) lit. a) din versiunea respectivă a legii prevedea că veniturile se declară pentru perioada de declarare.

Formularul de declarație, astfel cum a fost aprobat prin anexa la lege, cerea subiecților să declare când a început și când s-a încheiat perioada de declarare. Apoi, în secțiunea VI. Datorii, formularul cerea subiecților să declare „Debitele (inclusiv taxe neachitate), ipoteci, garanții emise în beneficiul unor terți, împrumuturi și credite, inclusiv cardurile de credit.”

Instrucțiunile aplicabile pentru completarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate, aprobate prin anexa nr. 1 la Ordinul CNI nr. 5 din 8 februarie 2013, nu clarificau, de asemenea, dacă datoriile neplătite (împrumuturi contractate) ar fi trebuit declarate la data depunerii declarației.

Cele de mai sus sunt în contrast cu prevederile articolului 6 alin. (1) din Legea nr. 133/2016, în vigoare de la 1 august 2016, care impune în mod expres declararea datoriilor neplătite la data depunerii declarației. Formularul de declarație, astfel cum a fost aprobat prin anexa la Legea nr. 133/2016, care a înlocuit vechea lege (nr. 1264/2002), prevedea că trebuie declarate numai „datoriile neachitate”. Această obligație clară a rezultat și din Instrucțiunile aplicabile privind completarea declarației de avere, adoptate ulterior, prin anexa la Ordinul ANI nr. 2 din 13 ianuarie 2017.

În al doilea rând, la 22 martie 2016, când subiectul a depus la CNI declarația sa anuală pentru 2015, nici legea aplicabilă, cu formularul de declarație aprobat prin anexa la lege, nici Instrucțiunile aplicabile pentru completarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate nu prevedeau în

mod clar că împrumuturile rambursate nu trebuie declarate. În același timp, punctul 12 lit. c) din Instrucțiunile pentru completarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate (Ordinul CNI nr. 5 din 8 februarie 2013) sugera că, ar trebui să se includă data scadenței împrumutului în declarația anuală („scadent la” indică data la care trebuie onorată datoria). Cu alte cuvinte, dacă nu există nicio scadență, nu există nicio obligație de a declara împrumutul.

În concluzie, Comisia a menționat că deși subiectul nu avea o obligație clară de a declara împrumuturile în declarațiile anuale pentru 2014 sau 2015, deoarece aceasta și-a schimbat răspunsurile cu privire la aceste împrumuturi după depunerea declarației inițiale în evaluarea sa, subiectul nu a înlăturat dubiile Comisiei cu privire la împrumuturi. După cum a recunoscut Curtea Supremă de Justiție, inconsecvențele și explicațiile incoerente pot submina credibilitatea subiectului evaluării (*a se vedea, e.g., Decizia Curții Supreme din 9 ianuarie 2024 în Gheorghe Graur c. Comisiei Pre-Vetting*).

Cu toate acestea, chiar dacă deficitul identificat de 21.282 MDL pentru achiziționarea vehiculului în februarie 2015 este considerat avere inexplicabilă, soldul negativ total al subiectului nu ar depăși pragul de 234.000 MDL.

3.5.5. Consiliul Superior al Magistraturii cu referire la acest aspect a analizat constatările Comisiei din cadrul reevaluării și faptul că subiectul ar fi identificat posibili creditor, furnizând dovezi suplimentare - declarații scrise din partea a doi creditori, dovezi care nu au fost prezentate în cadrul evaluării inițiale. Plenul CSM este de acord cu concluziile că odată cu oferirea răspunsurilor cu privire la aceste împrumuturi, după depunerea declarației inițiale de către subiect, nu au fost înlăturate dubiile cu privire la acestea.

În pofida acestor circumstanțe, Plenul CSM constată că deficitul identificat de 21.282 MDL la achiziționarea automobilului menționat, în ipoteza că ar fi considerat avere inexplicabilă, nu se ridică la nivelul unui sold negativ pentru a conduce la nepromovarea evaluării conform Legii nr. 252/2023.

3.6. Achiziționarea vehiculului Lexus NX200T a/f 2014

3.6.1. Constatările Comisiei din raportul de evaluare inițială

Potrivit calculelor Comisiei, subiectul a achiziționat vehiculul Lexus NX200T, a/f 2014, la 2 septembrie 2020 pentru 250.000 MDL. Subiectul a efectuat cheltuieli suplimentare de reparație la 12 septembrie 2020. Ea a declarat că doar 80.000 MDL au fost plătiți la 2 septembrie 2020 și că suma rămasă de aproximativ 170.000 MDL a fost plătită în urma vânzării vehiculului Honda CR-V, care a fost finalizată la 16 octombrie 2020.

Cheltuielile totale pentru achiziționarea vehiculului s-au ridicat astfel la 250.000 MDL. La momentul achiziționării a fost identificat un deficit de numerar de aproximativ 121.717 MDL.

În sprijinul declarațiilor sale, subiectul a prezentat declarații scrise de la fostul proprietar al Lexus-ului, o chitanță de reparație datată după vânzarea Lexus și declarații scrise de la persoana care a reparat vehiculul, aceeași persoană care a gestionat vânzarea Honda CR-V.

Comisia a indicat că a luat în considerare declarațiile scrise menționate și explicația subiectului conform căreia automobilul Lexus a fost plătit integral abia după vânzarea Honda, deși contractul de vânzare - cumpărare din 2 septembrie 2020 includea declarația standard pentru astfel de contracte:

„vânzătorul transmite, iar cumpărătorul primește și achită vehiculul.” Comisia a observat că această tranzacție pare să fi fost structurată pe baza negocierilor de bună credință și a înțelegerii reciproce, în conformitate cu principiul libertății contractuale.

3.6.2. Constatările CSM (hotărârea CSM, § 3.8.2.)

CSM a considerat că declarațiile sunt subiective și insuficiente. Acesta a observat că nu au fost prezentate documente scrise care să confirme plata amânată. CSM a criticat, de asemenea, Comisia pentru că ar fi formulat justificări în numele subiectului.

3.6.3. Explicațiile subiectului în cadrul reevaluării.

În prima rundă de întrebări, subiectul a reluat o mare parte din ceea ce a explicat deja în rundele de întrebări din timpul evaluării inițiale, dar a furnizat, pentru prima dată, un document (procură) care atestă împuternicirea acordată lui D.R. de către V.B. (vânzătorul Lexus-ului). Documentul era datat 3 ianuarie 2020 și valabil pentru un an, dar nu se referea la vânzarea Lexus-ului.

Atunci când i s-a cerut să explice de ce vehiculul a fost achiziționat cu un plan de plată în rate, în ciuda absenței unui acord scris între ea și vânzător, V.B., subiectul a declarat că tranzacția a fost făcută de comun acord.

În ceea ce privește încasarea sumei restante, subiectul a declarat că aceasta s-a făcut prin intermediul lui D.R., care a acționat pe baza unei procuri din partea lui V.B.. Procura, menționată îl autoriza pe D.R. să achiziționeze și să transporte un vehicul neidentificat din SUA în Moldova.

În ceea ce privește motivul pentru care vânzătorul a ales să accepte plata amânată pentru acest vehicul fără garanțiile legale necesare, subiectul a declarat că au acționat pe baza bunei credințe și a încrederii reciproce. În declarațiile sale, ea a explicat că: *„La momentul semnării contractului de vânzare-cumpărare a automobilului Lexus, automobilul de model Honda CR-V i-a fost transmis lui D.R. pentru a se ocupa de vânzarea acestuia - aceasta a constituit de fapt și o metodă de garanție că prețul restant pentru automobilul Lexus va fi acoperit imediat la vânzarea automobilului de model Honda.”*

Subiectul a recunoscut că a acționat cu mai puțină diligență în documentarea acestei tranzacții.

Subiectul a furnizat o declarație notarială suplimentară, datată 3 iulie 2025, de la D.R. - persoana care i-a oferit subiectului sprijin logistic pentru vânzarea Honda. D.R. a declarat că a fost autorizat de V.B. - proprietarul Lexus, care este și finul său, să vândă Lexus-ul. Potrivit declarațiilor lui D.R., proprietarul vehiculului Lexus a plecat urgent la muncă în Irlanda în august 2020 și a semnat în prealabil contractul de vânzare-cumpărare cu subiectul. D.R. urma să primească suma restantă pentru Lexus la momentul vânzării Honda.

Declarațiile sale cu privire la plățile pentru Lexus sunt următoarele: *„[...] cu dna A.B. am convenit despre intenția de procurare a automobilului [Lexus], ultima însă fiind ținută de vânzarea automobilului Honda CRV, convenind prin discuții comune să achite la momentul întocmirii contractului un avans, iar la vânzarea automobilului Honda - restul prețului automobilului Lexus”.*

D.R. a confirmat că prețul de vânzare al Lexus-ului era de 250.000 MDL, iar avansul de 80.000 - 100.000 MDL.

Subiectul a prezentat, de asemenea, declarații notariale datate 3 iulie 2025 din partea cumpărătorului Honda - N.L. și a ginerei cumpărătorului - D.G.. Ambii au menționat că D.R. a aranjat achiziționarea Honda, inclusiv prezentarea vehiculului spre testare. Aceștia au confirmat că au fost prezenți atunci când subiectul i-a înmănat plata finală lui D.R.. Din câte au înțeles ei din conversație, banii au fost transmiși pentru achitarea prețului Lexus-ului.

În cadrul audierii în fața Comisiei, subiectul a explicat că Lexus-ul era apt pentru utilizare, deși avea defecte cosmetice care necesitau reparații. Ea a preluat posesia imediat după semnarea contractului de vânzare-cumpărare. Ulterior, ea a predat vehiculul pentru reparații. Subiectul a subliniat că a încheiat contractul de asigurare de răspundere civilă auto cât mai curând posibil după semnarea contractului, aceasta fiind o obligație legală.

În contextul pretinselor plăți în rate convenite cu vânzătorul Lexus, Comisia a întrebat subiectul dacă poate furniza documente sau informații privind plecarea din Moldova a vânzătorului vehiculului Lexus. Subiectul a declarat că l-a contactat pe vânzător pentru a clarifica situația. Potrivit acesteia, vânzătorul și familia sa au venit în Moldova după ce și-a pierdut locul de muncă în timpul pandemiei. În timp ce se afla în Moldova, el a fost contactat de fostul său angajator din Irlanda, care i-a oferit înapoi locul de muncă. Acest lucru a dus la scoaterea la vânzare a Lexus-ului. În același timp, el și-a aranjat plecarea în Irlanda, un proces care a durat ceva timp și a fost coordonat cu angajatorul său. Subiectul a declarat că vânzătorul Lexus-ului s-a întors cu certitudine în Irlanda, unde continuă să lucreze.

Subiectul a declarat că, ea și vânzătorul au anticipat vânzarea vehiculului Lexus pe baza deciziei vânzătorului de a pleca în Irlanda și a dorinței acestuia de a nu lăsa vânzarea vehiculului pentru ultimul moment. În plus, vânzătorul nu știa data exactă a plecării sale și nici ea nu știa când va apărea cumpărătorul Honda.

În ceea ce privește procura de la proprietarul Lexus-ului, subiectul a precizat că, aceasta nu era menită să identifice împuternicirile speciale acordate lui D.R., ci mai degrabă să arate relația de încredere dintre D.R. și proprietarul vehiculului.

Subiectul a declarat că vânzarea unui vehicul cu condiția achiziționării altuia reprezintă o situație specială. Ea a acționat cu bună credință, deoarece nu cunoștea cerințele la care va fi supusă în timpul procesului de evaluare. Ea a declarat că a învățat din acea situație și că a pus recent în practică acele lecții atunci când a vândut Lexus-ul și a cumpărat un vehicul nou. Subiectul a furnizat copii ale contractului de vânzare-cumpărare și ale actului de plată finală referitoare la acest vehicul nou.

3.6.4. Aprecierea Comisiei

Comisia a menționat că cheștiunea cheie consta în respingerea aparentă de către CSM a explicației subiectului conform căreia o parte semnificativă a prețului a fost plătită în urma vânzării unui vehicul anterior. CSM a observat că contractul de vânzare - cumpărare pentru Lexus ar conține o „*formulă standard de achitare integrală*” sau că „*clauza contractuală atestă plata integrală.*”

Cu toate acestea, Comisia a constatat că contractul de vânzare-cumpărare în cauză este un model furnizat de Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”) tuturor persoanelor care solicită înmatricularea unui vehicul. Acesta nu include

dispoziții specifice privind metoda sau momentul plății. Modelul face trimitere în mod generic la o dispoziție din Codul civil care stipulează obligațiile de bază ale părților în cadrul unui contract de vânzare-cumpărare. De fapt, articolele din Codul civil menționate în modelul ASP nu mai erau în vigoare la data încheierii contractului.

Comisia a constatat, de asemenea, că declarațiile subiectului cu privire la această chestiune și declarațiile scrise depuse suplimentar sunt în concordanță cu cele din evaluarea inițială. Pe parcursul acestui proces, subiectul s-a bazat pe declarațiile tuturor părților implicate (declarație semnată de V.B.; declarație semnată de D.R.; declarație notarială semnată de D.R.; declarație notarială semnată de N.L. - cumpărătorul Honda CRV - și o declarație notarială semnată de D.G. - ginerele cumpărătorului Honda CRV), o procură care sugerează o relație de încredere și nu o legătură directă cu vânzarea acestui vehicul și unele circumstanțe temeinice. Aceste circumstanțe sunt repararea Lexus-ului de către persoana care a intermediat achiziționarea acestui vehicul de către subiect și vânzarea Honda CRV.

În ceea ce privește procura din 3 ianuarie 2020, Comisia a constatat că acest document l-a înputernicit pe D.R. doar să achiziționeze și să transporte un vehicul neidentificat din SUA în Moldova. V.B. a achiziționat vehiculul Lexus în cauză la 14 mai 2020. Cu o zi mai devreme, V.B. a înregistrat achiziționarea unui alt vehicul. Documentul în cauză l-a autorizat pe D.R. doar să intermedieze achiziționarea unui singur vehicul, nu a mai multor vehicule, în numele lui V.B. Indiferent dacă documentul l-a înputernicit sau nu pe D.R. să achiziționeze Lexus-ul, acesta nu l-a autorizat să vândă un Lexus subiectului.

În același timp, Comisia a observat că întrebarea cheie nu este dacă D.R. a avut mandatul de a vinde Lexus-ul, ci dacă există documente care dovedesc plata eşalonată, în special transferul banilor din vânzarea Honda către fostul proprietar al Lexus-ului.

În această privință, Comisia a acceptat explicațiile subiectului cu privire la relația de încredere pe care o poate reflecta procura, în afară de un mandat concret de a acționa în numele persoanei care a eliberat documentul.

În cadrul audierii, Comisia a întrebat subiectul cu privire la faptul dacă fostul proprietar al Lexus-ului, V.B., se afla în străinătate în momentul vânzării Lexus-ului. Potrivit informațiilor de care dispunea Comisia, V.B. a trecut ultima dată frontiera pentru a intra în Republica Moldova după un zbor din Londra, Regatul Unit, la 15 august 2020. După această dată, Comisia nu a identificat nicio trecere a frontierei de către V.B. După cum se menționează în raportul de reevaluare, subiectul a declarat că V.B. a părăsit cu certitudine țara.

Posibila prezență a lui V.B. în Republica Moldova contrazicea relatarea subiectului cu privire la evenimentele legate de plata finală pentru Lexus. Totuși, Comisia a considerat că aceasta nu invalidează în totalitate explicația subiectului cu privire la plata în rate legată de data de plecarea incertă a vânzătorului, care ar acoperi deficitul de numerar de aproximativ 121.717 MDL. Ea a explicat că motivul principal al plății amânate a fost lipsa banilor disponibili, mai degrabă decât plecarea lui V.B. din țară.

Având în vedere cele de mai sus, precum și dovezile și clarificările suplimentare furnizate, Comisia a reafirmat concluzia din raportul de evaluare inițială cu privire la plățile eşalonate referitoare la Lexus.

3.6.5. Cu referire la acest aspect, luând în considerație explicațiile subiectului prezentate în cadrul reevaluării, că motivul principal al plății amânate ar fi fost lipsa banilor disponibili la momentul achiziționării automobilului de model Lexus, CSM acceptă concluzia Comisiei că această tranzacție a fost mai degrabă rezultatul unei înțelegeri bazate pe bună - credință și consens contractual, și nu al unei conduite financiare inadecvate. În consecință, dubiile cu privire la achiziția vehiculului Lexus NX200T au fost clarificate.

3.7. *Posibile contradicții cu decizia CSJ din 15 iulie 2024*

3.7.1. *Constatările Comisiei din raportul de evaluare inițială*

La 2 octombrie 2018, mama subiectului a înregistrat dreptul de proprietate asupra unui apartament de pe strada Lev Tolstoi. Conform contractului de vânzare-cumpărare din 8 august 2018, apartamentul a fost achiziționat pentru suma de 973.500 MDL. Mama subiectului a achiziționat, de asemenea, o proprietate nelocativă de aproximativ cinci m.p. la aceeași adresă (depozit aferent apartamentului) pentru 30.266 MDL. Prin urmare, în august 2018, mama subiectului ar fi cheltuit cel puțin 1.003.766 MDL.

Conform declarațiilor anuale ale subiectului pentru 2021 - 2023, acesta are drept de abitație în acest apartament din 2021. Subiectul a confirmat că a locuit în acest apartament pentru perioade semnificative de la achiziționarea acestuia, declarând că avea grijă de mama sa în vârstă. Subiectul a declarat că, la achiziționarea acestui apartament, mama sa a contribuit cu aproximativ 11.000-12.000 EUR, fratele său cu aproximativ 30.000 EUR, iar mătușa sa cu aproximativ 9.000-10.000 USD.

Comisia a constatat că mama subiectului, ajutată de transferurile internaționale efectuate de mătușa și fratele subiectului începând din 2013, ar fi putut contribui cu aproximativ 12.000 EUR la achiziționarea acestui apartament, iar fratele său ar fi putut contribui cu 30.000 EUR. Cu toate acestea, Comisia a menționat că nu a găsit nicio dovadă că mătușa subiectului a contribuit cu ceva mai mult decât primirea documentată de 6.800 EUR și 500 USD, deja reflectate ca economii în contribuția mamei de 12.000 EUR. În consecință, Comisia a considerat posibil ca restul 8.000 EUR să fi fost atribuiți de subiect ca fiind singura sursă posibilă.

Pentru a ajunge la această concluzie, Comisia a precizat în mod expres în raportul de evaluare inițială că, cu o zi înainte de audierea din 17 februarie 2025, subiectul a prezentat un extras de cont emis de o bancă italiană care acoperă ultimii zece ani, împreună cu dovezi ale deplasării transfrontaliere a fratelui său (Chișinău-Bologna, 4-11 februarie 2025). Extrasul bancar nu conținea o dată a emiterii. Cu toate acestea, potrivit subiectului, fratele său nu a putut obține extrasul bancar mai devreme, deoarece se afla în Republica Moldova și a călătorit în Italia special pentru a obține acest document. Această dovadă a fost considerată suficientă pentru a confirma capacitatea financiară a fratelui subiectului de a finanța achiziționarea apartamentului.

3.7.2. *Constatările CSM (hotărârea CSM, § 3.8.4.)*

CSM a făcut trimitere la mai multe extrase din decizia Curții Supreme de Justiție în Bostan c. Comisiei Pre-Vetting, 15 iulie 2024, subliniind o posibilă inconsecvență în abordarea Comisiei. În special, au fost citate următoarele extrase: „*Dubiile Comisiei de evaluare [Pre-Vetting] au fost generate de faptul cine de facto este proprietarul apartamentului din Chișinău, în condițiile în care nu s-a constatat că mama candidatei ar fi avut suficiente mijloace financiare suficiente pentru a procura apartamentul.*” „*În aceste circumstanțe, instanța de judecată atestă că candidata Angela Bostan nici în fața Comisiei de evaluare, nici în cadrul ședinței de judecată, nu a prezentat argumente plauzibile sau probe pertinente ce ar desființa dubiile Comisiei referitoare la contribuția fratelui ei, acordate mamei pentru achiziționarea apartamentului.*”

3.7.3. Explicațiile subiectului în cadrul reevaluării

În prima rundă de întrebări, subiectul a negat că ar fi contribuit la achiziționarea apartamentului mamei sale de pe strada Lev Tolstoi la 8 august 2018. Ea a reiterat că apartamentul a fost cumpărat cu o contribuție de 30.000 EUR din partea fratelui său. Suma rămasă (aproximativ 20.000 EUR) a fost acoperită de economiile mamei sale și de donațiile făcute de mătușa sa în beneficiul mamei sale.

Subiectul a declarat că nu a putut prezenta extrasul bancar privind contribuția fratelui său, emis de o bancă italiană, în timpul evaluării de către Comisia Pre-Vetting și în timpul rundelor de întrebări din cadrul evaluării inițiale. Ea a declarat că fratele său activează în calitate de șofer și nu se afla în orașul în care și-a deschis contul bancar. Abia după ce a insistat, fratele său s-a dus la filiala băncii unde își avea contul și a solicitat extrasul de cont bancar.

Subiectul a subliniat, de asemenea, că mama sa a avut suficienți bani pentru a acoperi cheltuielile de cumpărare a apartamentului. Pentru a susține această afirmație, ea a prezentat cinci declarații scrise de la vecinii mamei sale din satul Cărpineni și de la persoane din satele învecinate (datate 2 iulie, 3 iulie și 4 iulie 2025). Acestea au declarat că mama sa a lucrat ca comerciant pe piața locală (vânzând haine, încălțăminte, lenjerie de pat, plăpumi) în perioada 2010 - 2013.

Una dintre aceste persoane, V.M., a declarat că, între 2009 și 2013, a contractat de la mama subiectului trei sau patru împrumuturi în valoare de 3.000 EUR – 5.000 EUR (aparent întreaga sumă), cu o rată a dobânzii lunare de 2 %. Perioada de rambursare era de trei până la zece luni. Ea a declarat că acestea au fost contractate pentru a finanța construcția și repararea casei sale. Ea a mai spus că nu a păstrat recipisele, deoarece nu erau necesare. Nici subiectul, nici persoana terță nu indică suma estimată care ar fi putut fi obținută din dobânda la împrumuturile acordate de mama sa.

În cadrul audierii în fața Comisiei, subiectul și-a reiterat răspunsurile în timpul primei runde de întrebări.

3.7.4. Aprecierea Comisiei

În ceea ce privește suma de 8.000 EUR (aproximativ 166.000 MDL), pe care raportul de evaluare inițială a stabilit-o ca posibilă avere inexplicabilă, subiectul a declarat că este vorba de economiile mamei sale, obținute din activitatea comercială într-o piață locală și de la sora mamei sale. În consecință, nu a fost furnizată nicio sursă nouă sau dovadă solidă, iar dubiile Comisiei cu

privire la faptul că aceste economii provin din primirea de asistență financiară din străinătate nu au fost abordate.

În ceea ce privește contribuția mamei, Comisia a considerat în raportul de evaluare inițială că, cel mai probabil, activitățile mamei subiectului la piața locală din sat nu ar fi putut contribui semnificativ la achiziționarea apartamentului în 2018. Comisia nu a putut identifica nicio patentă pe numele mamei subiectului care să fi fost valabilă în perioada de evaluare. Nu au fost prezentate depozite bancare semnificative sau alte dovezi auxiliare. În plus, Comisia a concluzionat că, incluzând toate încasările de fonduri care pot fi dovedite de la fiul mamei și sora mamei, mama subiectului nu ar fi putut avea la dispoziție mai mult de 233.243 MDL (12.172 EUR) în august 2018.

Spre deosebire de procedura de evaluare inițială, în timpul reevaluării, subiectul a furnizat declarații scrise de la vecinii mamei sale și persoane din satele învecinate.

Pretinsul venit din activitățile comerciale ale mamei nu a fost susținut de niciun document fiscal sau antreprenorial. Declarațiile scrise semnate de consătenii mamei subiectului descriu activitatea acesteia la piața locală. Nici persoanele terțe, nici subiectul nu au furnizat estimări ale venitului lunar sau anual, prețul de piață estimat al produselor vândute sau taxele pe piața locală.

Deși subiectul a prezentat o serie de declarații scrise, acestea, în opinia Comisiei, nu dovedesc un anumit quantum al fondurilor provenite din activitatea mamei sale pe piața locală. Singurul document care este relevant este declarația notarială privind împrumuturile acordate de mamă unei terțe părți, V.M. (datată 3 iulie 2025).

În sine, stabilirea faptului că mama a acordat aceste împrumuturi nu ar susține în mod necesar ipoteza că aceasta a avut alte economii, necunoscute anterior, deoarece evaluarea inițială a Comisiei a stabilit deja aproximativ 65.000 MDL ca economii plauzibile de care dispunea mama subiectului la sfârșitul anului 2013 (aproximativ 4.000 EUR la cursul de schimb mediu din 2012-2013). Acest lucru se întâmplă la sfârșitul perioadei în care V.M. a contractat împrumuturi de la mama subiectului (2009-2013).

Comisia a analizat plauzibilitatea acestor împrumuturi. Conform SFS, V.M. a avut un venit net total de 145.721 MDL în perioada 2009-2013. În aceeași perioadă, cheltuielile de consum ale populației (debitorul avea reședința oficială în comuna Lăpușna în această perioadă) pentru o persoană s-au ridicat la 85.448 MDL. În consecință, V.M. a avut un venit disponibil de numai aproximativ 60.000 MDL în perioada relevantă.

Conform Registrului bunurilor imobile, în 2009 și 2010, V.M. a achiziționat două terenuri agricole mari (de aproximativ 6 ha și 18 ha), iar în 2010 a achiziționat un teren (cu două case aparent recent renovate, în suprafață totală de 243,9 m.p. și patru anexe gospodărești, în suprafață totală de 186,7 m.p.). Deși prețul de achiziție al acestor proprietăți nu este cunoscut, există investiții semnificative care depășesc cu mult venitul oficial al lui V.M. În plus, aceste proprietăți au fost vândute abia în 2014 și, prin urmare, nu pot contribui la rambursarea pretinselor împrumuturi.

Cele de mai sus conduc la concluzia că V.M. nu a putut rambursa niciunul dintre împrumuturile presupus contractate de la mama subiectului. Chiar dacă

împrumuturile au fost făcute, acestea nu dovedesc că mama subiectului a avut la dispoziție venituri suplimentare, deoarece ar fi putut utiliza toate veniturile sale disponibile stabilite pentru a finanța aceste împrumuturi. În sfârșit, aceste împrumuturi au fost declarate abia acum, după trei ani cu runde de întrebări cu privire la finanțele mamei subiectului (atât în temeiul Legii nr. 26/2022, cât și al Legii nr. 252/2023), fără a exista motive obiective care să justifice imposibilitatea de a le prezenta mai devreme.

Prin urmare, la fel ca în evaluarea inițială, Comisia a menționat că nu a luat în considerare eventualele economii rezultate din activitatea de piață a mamei subiectului sau eventualele venituri suplimentare disponibile ale mamei subiectului.

În ceea ce privește contribuțiile fratelui subiectului, Comisia a constatat că, la 16 februarie 2025, cu o zi înainte de audierea din cadrul procedurii de evaluare inițială, subiectul a furnizat un extras de cont de la o bancă italiană, „Credito Cooperativo”, care acoperă o perioadă de zece ani. Potrivit subiectului, fratele său a călătorit în Italia special pentru a obține acest document. Declarațiile subiectului cu privire la călătoria fratelui său în Italia pentru a obține acest extras bancar au fost confirmate de trecerea frontierei de stat de către fratele său la 4 februarie 2025 folosind aeroportul din Chișinău (zborul Chișinău-Bologna) și reintrarea sa la 11 februarie 2025.

Potrivit datelor Poliției de Frontieră, înainte de aceste date, fratele subiectului ar fi călătorit în Italia de cel puțin două ori de la data audierii inițiale în cadrul evaluării Pre -Vetting (28 octombrie 2022).

Tabelul de mai jos reflectă datele de intrare și de ieșire pe calea aerului ale fratelui subiectului.

Data	Plecare din	Intrare în
28 aprilie 2023	Bologna	Chișinău
29 septembrie 2023	Chișinău	Bologna
22 noiembrie 2024	Bologna	Chișinău
4 februarie 2025	Chișinău	Bologna
11 februarie 2025	Bologna	Chișinău

În prima rundă de întrebări, subiectul a explicat că fratele său nu a putut obține extrasul bancar mai devreme deoarece lucra ca șofer și nu putea obține extrasul în mod convenabil.

Spre deosebire de procesul de evaluare Pre-Vetting, Comisia a menționat aceste noi documente în raportul său de evaluare inițială: un extras bancar pe zece ani de la o bancă italiană și dovada deplasării transfrontaliere a fratelui său (Chișinău-Bologna) între 4 și 11 februarie 2025. Comisia a acceptat aceste documente, alături de documentele prezentate anterior (cele care dovedesc capacitatea sa financiară teoretică, informații privind cheltuielile zilnice ale fratelui, documente care atestă relația strânsă dintre subiect-frate-mamă etc.), ca dovezi suficiente ale capacității financiare a fratelui său de a finanța achiziționarea apartamentului.

Comisia a menționat că admite, în acord cu cele afirmate de subiect, că noul document nu a fost în posesia subiectului, ci a fratelui acesteia.

În acest context, Curtea Supremă de Justiție a notat că prezentarea progresivă a declarațiilor și a probelor este rezonabilă, deoarece aceste materiale sunt destinate să răspundă suspiciunilor Comisiei, pe care subiectul nu le-ar fi putut anticipa (*Decizia din 26 iunie 2025, Chirtoacă c. Comisiei Pre-Vetting, §§ 192-193*).

Pentru considerentele de mai sus, Comisia a concluzionat în raportul de evaluare inițială că, contribuția fratelui la achiziționarea apartamentului a fost de cel puțin 30.000 EUR. Toate dubiile posibile cu privire la acest aspect au fost atenuate pe baza informațiilor primite după decizia Curții Supreme de Justiție din 15 iulie 2024. În ceea ce privește dubiile cu privire la sursa sumei de 8.000 EUR, Comisia a indicat că nu vede niciun motiv să se abată de la concluzia raportului de evaluare inițială privind averea inexplicabilă în 2018, deoarece aceasta se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute de Legea nr. 252/2023 și nu de Legea nr. 26/2022.

Având în vedere concluzia menționată din raportul de evaluare inițială privind soldul negativ de 42.673 MDL în 2021 (din cauza depozitelor identificate în conturile aparținând copilului subiectului), împreună cu soldurile negative indicate mai sus (deficit de 21.282 MDL pentru achiziționarea vehiculului în 2015) și de 166.000 MDL plăți nejustificate pentru achiziționarea apartamentului în 2018), Comisia a stabilit că, subiectul a înregistrat o avere inexplicabilă totală de 229.673 MDL. Chiar dacă acest deficit ar fi considerat avere nejustificată, aceasta nu ar depăși pragul de 234.000 MDL prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

3.7.5. Cu referire la constatările inițiale ale Comisiei privind apartamentul de pe strada Lev Tolstoi, prin hotărârea CSM nr. 237/21 din 22 mai 2025 s-a invocat lipsa unei analize detaliate cu privire la faptele care reies din probatoriul prezentat în cadrul procedurii de vetting și pre-vetting. Pentru CSM nu era suficient de clar în ce mod ar fi fost înlăturate dubiile care se constatau prin decizia CSJ din 15 iulie 2024 și care fac referință la un probatoriu concret și explicațiile ulterioare parvenite din partea subiectului evaluării. Totuși, luând în considerația practica judiciară ulterioară a Curții Supreme de Justiție, menționată prin *Decizia din 26 iunie 2025, Chirtoacă c. Comisiei Pre-Vetting, §§ 192-193*¹ și anume că prezentarea progresivă a declarațiilor și a probelor este rezonabilă, deoarece aceste materiale sunt destinate să răspundă suspiciunilor Comisiei, pe care subiectul nu le-ar fi putut anticipa, Plenul CSM acceptă constatările Comisiei la acest subiect. Totodată, Plenul CSM este de acord că concluziile formulate în cadrul procedurii pre-vetting, nu pot fi preluate și în cadrul procedurii de vetting, deoarece acestea se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute de două legi distincte.

Consiliul Superior al Magistraturii cu referire la averea inexplicabilă stabilită în sumă totală de 229.673 MDL, este de acord aceasta nu ar depăși pragul de 234.000 MDL și acceptă concluzia Comisiei că subiectul corespunde criteriilor de integritate financiară prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

3.8. Un potențial conflict de interese cu M.U.

¹ https://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=78766

3.8.1. Constatările CSM (hotărârea CSM, § 3.8.5.)

CSM a constatat că Comisia nu a luat în considerare potențialul conflict de interese generat de examinarea de către subiect a cauzelor în care este implicat fostul judecător M.U. (anterior M.P.), cu care aceasta a avut o relație de prietenie.

3.8.2. Aprecierea Comisiei

În cadrul evaluării sale inițiale, Comisia a identificat trei cazuri în care subiectul și M.U. au achiziționat împreună pachete turistice de vacanță în afara țării (unul pentru Turcia și două pentru Dubai, Emiratele Arabe Unite) în perioada 2017-2019. Comisia a identificat, de asemenea, cazuri în care subiectul și M.U. au avut împreună treceri regulate ale frontierei. Potrivit bazei de date a Poliției de Frontieră, folosind un vehicul Porsche Cayenne, la 29 decembrie 2018, subiectul a părăsit Republica Moldova împreună cu M.U. Acestea s-au întors împreună la 3 ianuarie 2019. Ulterior, la 6 septembrie 2019, au părăsit împreună Republica Moldova cu un vehicul Lexus LX 470, iar la 8 septembrie 2019 s-au întors cu același vehicul.

Conform informațiilor acumulate, subiectului i-au fost distribuite două cauze cu participarea M.U. Circumstanțele privind aceste cauze sunt descrise mai jos.

Prima cauză este *M.P. și V.M. c. CSM* și se referă la cererea a doi judecători de anulare a hotărârii CSM din 2019 privind revocarea lor din funcția de membru al Consiliului Institutului Național al Justiției pe baza unor suspiciuni de integritate.

În această cauză, subiectul a depus o declarație de abținere la 18 noiembrie 2019. În cadrul acesteia, subiectul a declarat că ea și judecătorul M.P. au fost colegi în perioada 2003 - 2005 la Judecătoria Hîncești și, în perioada 2015 - 2019, la Institutul Național al Justiției. Subiectul a declarat că ea și M.P. „se află în relații de cunoștință apropiată”.

Deși subiectul a depus o declarație de abținere, aceasta a fost respinsă de un alt complet al Curții de Apel Chișinău la 27 noiembrie 2019. Astfel, componența completului de trei membri responsabil de examinarea acestei cauze a rămas neschimbată. La 28 noiembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău (cu participarea subiectului) a decis să admită cererea reclamatelor și să anuleze hotărârea CSM din 2019, considerând-o contrară legii. Cauza (3ra-1592/19) este pendinte în fața Curții Supreme de Justiție.

A doua cauză este *M.U. c. Autorității Naționale de Integritate* și se referă la cererea unui judecător al Curții Supreme de Justiție de a anula decizia ANI din 2022 privind încălcarea regimului juridic al declarării averii în perioada 2014-2019 și diferența nejustificată dintre proprietate și venituri de 677.799 MDL în 2014.

În acest caz, subiectul a depus, de asemenea, o declarație de abținere la 11 aprilie 2022, informând instanța cu privire la relația apropiată de prietenie cu reclamanta. La 14 aprilie 2022, un alt complet al Curții de Apel Chișinău a respins declarația sa de abținere. Cu toate acestea, subiectul nu a participat la examinarea ulterioară a acestei cauze. Ca urmare a deciziei președintelui Curții de Apel Chișinău nr. 45 din 27 decembrie 2022 de constituire a completelor

specializate, completul în cauză și-a declinat competența în favoarea completului specializat pentru examinarea cauzele de contencios administrativ.

La 30 octombrie 2023, completul specializat al Curții de Apel Chișinău a decis să admită cererea reclamantului și să anuleze decizia ANI din 2022 pentru motive procedurale. Cauza (3ra-125/24) este pendinte în fața Curții Supreme de Justiție.

Comisia indicat că a verificat dosarele relevante din Sistemul integrat de gestionare a dosarelor (în continuare „PIGD”) și a confirmat că subiectul a declarat abținere în ambele cauze în care a participat M.U. În absența oricăror ambiguități în această privință, Comisia nu a adresat întrebări subiectului cu privire la acest aspect în timpul reevaluării.

Comisia a constatat că, potrivit articolului 52 alin. (4) din Codul de procedură civilă, procedura de soluționare a declarației de abținere se determină conform prevederile articolelor 53 și 54. Mai mult, articolul 53 alin. (1) din CPC prevede că propunerea de recuzare se examinează de instanța sesizată cu acțiunea. Această instanță examinează explicațiile persoanei a cărei recuzare se solicită, dacă acestea au fost depuse, și ascultă opinia participanților la proces. Interogarea nu se admite ca mijloc de probă a motivelor de recuzare, la fel cum nu este admisibilă nici efectuarea unor acte de procedură.

Rezultă că judecătorii ar trebui să descrie corect și precis natura și motivele care ar justifica o eventuală recuzare.

Comisia a menționat că într-adevăr, relația strânsă dintre judecătorul de atunci de la Curtea Supremă de Justiție, M.U. și subiect a depășit simpla prietenie în calitate de foști colegi (la Judecătoria Hîncești, la Consiliul Institutului Național al Justiției) și ar putea genera temeri legitime cu privire la imparțialitatea subiectului atunci când era membru al completului Curții de Apel Chișinău.

Cu toate acestea, subiectul a depus declarații de abținere și a dezvăluit relația apropiată cu M.U. Deși declarațiile de abținere ale subiectului au descris natura relației, subiectul nu a indicat circumstanțele vacanțelor în afara țării petrecute împreună cu M.U.

Este posibil ca respingerea declarațiilor de abținere în ambele cauze descrise mai sus să fi rezultat dintr-o expunere insuficientă a motivelor conflictului de interese. Expunerea insuficientă a motivelor într-o declarație de abținere ar putea fi problematică, însă nu poate fi asimilată cu lipsa formulării unei astfel de declarații ce ar conduce la nepromovare în conformitate cu criteriul etic prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

Din acest raționament, Comisia a considerat că, depunerea declarațiilor de abținere și dezvăluirea relației apropiate reprezintă un factor atenuant. Prin urmare, chestiunea potențialului conflict de interese nu a fost reflectată în raportul de evaluare inițială. În temeiul articolului 17 alin. (1) și al articolului 20 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia trebuie să prezinte în raportul său faptele relevante, motivele și concluzia privind rezultatul evaluării. În conformitate cu această prevedere, Comisia a constatat că rapoartele sale nu reflectă fiecare chestiune identificată pe parcursul fiecărui proces de evaluare.

3.8.3. Cu referire la acest aspect, CSM susține concluziile Comisiei că respingerea declarațiilor de abținere a subiectului evaluării în ambele cazuri în

care a fost implicat fostul judecător M.U., ar putea fi rezultatul unei expuneri insuficiente a motivelor conflictului de interese. Totodată, Plenul CSM este de acord cu poziția Comisiei că expunerea insuficientă a motivelor într-o declarație de abținere ar putea fi problematică, însă nu poate fi asimilată cu lipsa formulării unei astfel de declarații ce ar conduce la nepromovare în conformitate cu criteriul etic prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

3.9. Pe baza informațiilor pe care le-a obținut și a datelor prezentate de subiect, Comisia a propus ca subiectul să promoveze evaluarea externă efectuată în conformitate cu criteriile stabilite la articolul 11 din Legea nr. 252/2023.

3.10. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată că evaluarea doamnei Angela Bostan, judecător la Curtea de Apel Centru, a fost efectuată de Comisia de evaluare externă cu respectarea procedurii. Conform Raportului de evaluare, întocmit ca urmare a reluării evaluării, nu a fost identificată nici o neconformitate cu criteriile prevăzute la articolul 11 din Legea nr. 252/2023.

Urmează a fi reținut că evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2023, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția, iar majoritatea recomandărilor Comisiei de la Veneția au fost acceptate. Legea a fost adoptată pentru a asigura integritatea judecătorilor și procurorilor, cât și sporirii încrederii societății în justiție. Comisia de la Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc. Până în prezent, Legea nr. 252/2023 a fost modificată de câteva ori.

3.11. În situația din speță, în urma examinării raportului Comisiei de evaluare, a materialelor acumulate pe parcursul evaluării cât și a poziției subiectului exprimate în cadrul audierii publice în fața Plenului, circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la nepromovarea evaluării de către subiect nu au fost constatate, motiv din care în cazul din față nu poate să existe o altă soluție decât acceptarea Raportului cu privire la evaluarea externă a judecătorului Angela Bostan de la Curtea de Apel Centru și constatarea promovării evaluării.

3.12. Prin urmare, Plenul Consiliului concluzionează asupra soluției finale de acceptare a Raportului de promovare a evaluării externe de către Angela Bostan, judecător la Curtea de Apel Centru, nefiind identificată nici o neconformitate cu criteriile prevăzute la articolul 11 din Legea nr. 252/2023.

4. În corespundere cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (*în redacția în vigoare până la 26 august 2022 conform HCC nr. 17 din 18 iulie 2024*), Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor săi.

4.1. În conformitate art. 18 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Consiliul Superior al Magistraturii acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

Iar, potrivit art. 18 alin. (4) din aceeași lege, hotărârea motivată a Consiliului se expediază subiectului vizat și comisiei de evaluare, la adresele de poștă electronică ale acestora, în termen de 3 zile de la data adoptării. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului în termen de 3 zile de la data expirării termenului de contestare sau, în cazul în care hotărârea este atacată, de la data pronunțării deciziei de către Curtea Supremă de Justiție.

4.2. Potrivit art. 19 alin. (1) și (3) din Legea nr. 252/2023, prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii poate fi contestată de către subiectul evaluării sau de către comisia de evaluare în termen de 15 zile de la recepționarea prin poștă electronică a actului respectiv. Depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

4.3. Reieșind din raționamentele sus-menționate, în rezultatul exprimării votului membrilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii prezenți la ședință, cu 8 (opt) voturi pro și 2 (două) voturi împotrivă, în conformitate cu art. 4 și art. 8¹ alin. (2), art. 24 alin. (1) și art. 25 alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, art. 3 și art. 18 din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, nr. 252/2023, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii,

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se acceptă Raportul cu privire la reevaluarea externă a judecătorului Angela Bostan de la Curtea de Apel Centru și se constată promovarea evaluării.

2. Hotărârea poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție în termen de 15 zile de la notificare.

3. Prezenta Hotărâre se expediază subiectului, Comisiei de evaluare și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii în ordinea stabilită.

**Președintele ședinței Plenului
Consiliului Superior al Magistraturii**

Sergiu Caraman